

Ἅγιος Νεκτάριος

Περὶ τῆς ἀειπαρθενίας τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου

Ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ὁμολογεῖ ὅτι ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος ἦν πρὸ τόκου παρθένος, καὶ ἐν τόκῳ παρθένος, καὶ μετὰ τόκον πάλιν παρθένος διέμεινε, φυλάξασα ἀλώβητον τὴν ἑαυτῆς παρθενίαν. (Ὁμολογία Ὁρθοδόξου πίστεως ἐν ἐρωταποκρίσει λθ´).

Ὁ προφήτης Ἡσαΐας, ὁ προφητεύσας τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν τοῦ Σωτῆρος, παρθένον τὴν μητέρα τοῦ Ἐμμανουὴλ ὠνόμασεν· «Ἴδού ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσει τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ». (Ἠσ. ζ´. 14). Τοῦτο δέ δηλοῖ οὐ μόνον τὴν πρὸ τόκου παρθένον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν τόκῳ καὶ τὴν μετὰ τόκον παρθένον, διότι ἡ παρθένος ἔμελλε νὰ ἀναδειχθῇ μήτηρ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὃν θὰ ἐκυοφόρει, θὰ ἐγαλακτοτρόφει καὶ θὰ ἀνέτρεφε κατὰ τὴν βρεφικὴν καὶ παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν. Ἡ παρθένος ἀνεδείχθη μήτηρ τοῦ Ἐμμανουήλ οὐχὶ μόνον διὰ τὸν χρόνον

τῆς κηρύξεως, ἀλλὰ διὰ τὸ διηνεκές. Κατὰ τὸν προφήτην ὁ Θεὸς παρθένον, ἥτοι ἑλευθέραν παντὸς συζυγικοῦ δεσμοῦ ἐξελέξατο, καὶ πρὸς οὐδένα ὑποχρεωμένην. Τοῦτο δηλοῖ καὶ ἡ λέξις ἀελμάχ, ὡς μαρτυρεῖται καὶ ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς Γενέσ. κεφ. κδ´, 43, ἔνθα ἡ παρθένος Ρεβέκκα καλεῖται ἀελμάχ, καὶ ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν ψαλμῶν (ἐν ψαλμῶ ξζ´. ἔβδμ. ἢ ξη´. Ἑβραϊκ.) ἔνθ' αἱ τυμπανίστριαι νεάνιδες καλοῦνται ἀελμόθ, ἥτοι αἱ παρθένοι. Ἐπίσης καὶ εἰς τὸ Ἄσμα τῶν Ἀσμάτων κεφ. Α´. στίχ. 3 φέρεται κατὰ τοὺς ἑβδομήκοντα «διὰ τοῦτο νεάνιδες ἠγάπησάν σε»· τὸ δὲ ἑβραϊκὸν ἔχει ἀελμόθ, ἥτοι παρθένοι ἠγάπησάν σε. Βεβαίως ἐνταῦθα οὐ περὶ ἐγγάμων ἢ μεμνηστευμένων πρόκειται· ὅτι δὲ περὶ παρθένων πρόκειται, τοῦτο εἶναι εὐδηλον καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ τὸ ἀρνηθῆ. Ὡστε ὁ προφήτης προλέγων τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν τοῦ Ἐμμανουήλ, θεωρεῖ τὴν παρθενίαν ἀπηλλαγμένην πάσης πρὸς τινὰς ὑποχρεώσεως. Ἐκ τῆς προφητείας δηλοῦται ὅτι ἡ παρθένος αὕτη ἦν προορισμένη πρὸ αἰώνων καὶ ἐκλελεγμένη ἐκ πασῶν τῶν γενεῶν, ὅπως γίνῃ μήτηρ τοῦ Θεοῦ. Ὡστε ἡ παρθένος ἢ μήτηρ τοῦ Ἐμμανουήλ ὡς ἐκλελεγμένη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, μόνω τῷ Θεῷ ἀνήκε καὶ οὐδενὶ ἑτέρω· ἐάν δὲ ὁ Θεὸς πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς θείας βουλῆς ἔδωκεν αὐτῇ τὸν Ἰωσήφ ὡς μνηστῆρα, ὁ δεσμὸς οὗτος ἦν ὅλως πνευματικοῦ χαρακτῆρος καὶ οὐδὲν παρεῖχε δικαίωμα συζυγίας τῷ Ἰωσήφ. Τοῦτο ἐδηλώθη σαφῶς ὑπὸ τοῦ Ἀρχαγγέλου τῷ Ἰωσήφ, ὅστις ἐπιγνούς τῆς θείας οἰκονομίας τὸ μυστήριον, ἐδείχθη πρόθυμος ὑπηρετῆς τῆς θείας βουλῆς. Οὐκ ἄρα ὁ Θεὸς τὴν μνηστῆρ τοῦ Ἰωσήφ ἐξελέξατο ὡς μητέρα τοῦ Ἐμμανουήλ, ἀλλὰ τὴν προεκλελεγμένην ἤδη ἐκ πασῶν τῶν γενεῶν ἐνεπιστεύθη τῷ Ἰωσήφ πρὸς ἀμοιβὴν τῆς αὐτοῦ ἀρετῆς· διότι πάντως ὁ Ἰωσήφ ἦτον ἐκλελεγμένος μεταξὺ πάντων τῶν Ἰουδαίων.

Κατὰ ταῦτα ἡ ἁγία Παρθένος προωρίσθη νὰ ἀναδειχθῆ μήτηρ τοῦ Ἐμμανουήλ. Ὡς τοιαύτη δὲ ἔδει νὰ ἦ μήτηρ τοῦ Ἐμμανουήλ εἰς τὸ διηνεκές· διότι ἀφοῦ πρὸς τοῦτο προωρίσθη, χρεῶν ἦν νὰ ἀφοσιωθῆ ὅλη ψυχῆ καὶ καρδίᾳ τῷ ὑψηλῷ αὐτῆς προορισμῷ, καὶ οὗτος μόνος νὰ ἦ ἡ ἀδιάλειπτος αὐτῆς μέριμνα καὶ φροντίς, τὸ μόνον μέλημα, καὶ ἡ ἅπαντος μελέτη· διότι ἀληθῶς πᾶσα ἑτέρα φροντίς ἢ μέριμνα, ἢ πᾶν ἕτερον μέλημα καὶ ἑτέρα μελέτη καὶ ἀπασχόλησις, ὡς ἀποσπῶσα αὐτὴν τοῦ ὑψηλοῦ αὐτῆς προορισμοῦ καὶ τῆς ἁγίας αὐτῆς ἀποστολῆς θά ἐδείκνυον αὐτὴν ἑστερημένην τῆς πρωτίστης ἀρετῆς τῆς συναισθήσεως τοῦ ὑψίστου αὐτῆς καθήκοντος καὶ τῆς μετ' αὐταπαρνήσεως τελείας πληρώσεως αὐτοῦ. Ἡ ἁγία παρθένος ὡς μήτηρ τοῦ Ἐμμανουήλ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναλάβῃ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ γίνῃ μήτηρ ἄλλων τέκνων. Πρῶτον διότι ἡ μητρικὴ στοργὴ πρὸς τὸ θεῖον τέκνον, ἢ εὐλάβεια πρὸς αὐτό, ἢ ἀφοσίωσις καὶ ἡ λατρεία πρὸς αὐτό, τὸ θεῖον πῦρ τὸ διαφλέξαν τὴν καρδίαν αὐτῆς καὶ ἐκπυρακτῶσαν αὐτήν, τὸ πληρῶσαν αὐτὴν τοῦ τελείου ἀγαθοῦ, τὸ μηδεμίαν θέσιν καταλιπόν ταῖς γηϊναῖς ἀπολαύσεσι καὶ ἐπιθυμίαις, οὐδόλως ἐπέτρεπον αὐτῇ νὰ ἀναλάβῃ ἑτέραν ὑποχρέωσιν πρὸς ἕτερα τέκνα. Δεύτερον διότι ἡ πτερωθεῖσα αὐτῆς διάνοια, ἢ τὸ θεῖον διερευνῶσα βρέφος καὶ πρὸς αὐτό μόνον τὴν ἀνύψωσιν ἔχουσα, καὶ περὶ αὐτοῦ μόνον ἀσχολουμένη, καθίστα ἀδύνατον τὴν περὶ ἄλλας σκέψεις καὶ φροντίδας τροπήν. Τρίτον διότι τὸ θεῖον ἐστὶ ζηλότυπον, ζητεῖ δὲ ἀπόλυτον ἀγάπην· ἀγάπην ἐξ ὅλης ψυχῆς, ἐξ ὅλης ἰσχύος, ἐξ ὅλης καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης διανοίας· ἐάν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀπήτησε τοιαύτην ἀγάπην παρὰ τῶν ἑαυτοῦ ὁπαδῶν, πολλῶ μᾶλλον τοῦτο ἀπῆτει παρὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ πᾶν τὸ ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος ἀπαιτούμενον εἶναι δώρημα παρ' αὐτοῦ διδόμενον, παρὰ δὲ τῶν λαμβανόντων διαθέσεως μόνον δεόμενον, ἔπεται ὅτι ἡ Μήτηρ τοῦ Κυρίου, ἢ τοιαύτης ἀξιοθεῖσα χάριτος καὶ δωρεᾶς, ἠγάπησε τὸν Υἱὸν αὐτῆς ἐξ ὅλης τῆς διανοίας, καὶ ἐκολλήθη ἡ ψυχὴ αὐτῆς ὀπίσω τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, καὶ οὐδεμία δύναμις ἠδύνατο νὰ ἀποσπάσῃ αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ αὐτῆς τέκνου. Τέταρτον διότι ἡ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπιφοίτησις καὶ ἡ μοναδικὴ γέννησις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ οὐ μόνον ἀνέδειξαν τὴν Παρθένον Μαρίαν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον, ἀλλὰ καὶ ναὸν Ἅγιον καὶ κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἀπέδειξαν. Τὰ δὲ ἅπαξ τῷ Θεῷ ἀφιερωθέντα καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἁγιασθέντα οὐ γίνονται κοινά, ἀλλ' εἰς τὸ παντελές διαμένουσι ἱερά καὶ ἅγια τῷ Θεῷ καὶ μόνω αὐτῷ ἀνήκουσι. Δὲν ἠδύνατο ἄρα ἡ Θεοτόκος νὰ τέκῃ ἄλλα τέκνα. Ἐάν δὲ παρθένοι τῷ Θεῷ ἀφιερωθεῖσαι καὶ ἐκ τῆς ἀγάπης τοῦ Νυμφίου Χριστοῦ τρωθεῖσαι βασιλείων γάμων καταφρονῶσι, τί περὶ τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου ἐροῦμεν;

Τὴν ἀειπαρθενίαν τῆς Θεοτόκου προεκήρυξαν ἤδη πρὸ αἰώνων καὶ οἱ προφῆται. Καὶ ἐν πρώτοις, μετὰ τοὺς λόγους τοῦ Ἡσαΐου, οἱ λόγοι τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ περὶ τῆς πύλης τῶν ἁγίων τῆς ἐξωτέρας τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς, ἦν ὁ Θεὸς ἐπέδειξεν αὐτῷ ἐν ὀράσει τινὶ ἔσται

κεκλεισμένη, τὴν Παρθένον ἐδήλουν. Ἴδου δὲ οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ προφήτου· «Καὶ ἐπέστρεψέ με κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῶν ἁγίων τῆς ἐξωτερικῆς, τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς· καὶ αὕτη ἦν κεκλεισμένη. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με· ἡ πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται, οὐκ ἀνοιχθήσεται καὶ οὐδεὶς μὴ διέλθῃ δι' αὐτῆς· ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ εἰσελεύσεται δι' αὐτῆς καὶ ἔσται κεκλεισμένη. Δότι ὁ ἠγούμενος οὗτος καθίσεται ἐν αὐτῇ τοῦ φαγεῖν ἄρτον ἐναντίον Κυρίου» (Ἰεζεκιήλ μδ' 1-3).

Διὰ τῶν λόγων τούτων τῆς ὁράσεως ὁ προφήτης προαναγγέλει μυστικῶς τὴν μέλλουσαν ἐκ παρθένου σάρκωσιν καὶ γέννησιν τοῦ Ἐμμανουὴλ καὶ τὴν ἀειπαρθενίαν τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου.

Πάντες οἱ ἅγιοι Πατέρες ἀπὸ τῶν πρώτων αἰώνων καὶ ἐξ ἀποστολικῆς παραδόσεως οὕτως ἠρμήνευσαν τὴν ὄρασιν ταύτην τοῦ Προφήτου. Ἀλλὰ πλὴν τούτου, ἐάν ἡ προφητεία αὕτη, ἡ δι' ὁράσεως γενομένη, δὲν ἔλαβε τὴν ἔκβασιν ἐν τῇ γεννήσει τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἠγούμενου τοῦ Ἰσραὴλ, ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας, τότε οὐδέποτε πλέον ἔκβασιν λήψεται διὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος. Διότι διὰ τῆς ὁράσεως ἀπεκαλύφθη τῷ προφήτῃ ἡ εἴσοδος τοῦ Βασιλέως τοῦ Μεγάλου εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ὡς υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἥτις ἐγένετο διὰ τῆς παρθένου Μαρίας· ἀπεκαλύφθη ὅτι μόνος ὁ ἠγούμενος τοῦ Ἰσραὴλ ὁ μέλλων φαγεῖν ἄρτον ἐν αὐτῇ τῇ πύλῃ, τῇ παρθένω, ἦτοι ἐνσαρκωθῆναι ἐν αὐτῇ, διελεύσεται δι' αὐτῆς καὶ ἔσται κεκλεισμένη. Ὡστε ἡ ἀειπαρθενία τῆς Θεοτόκου ἦν προωρισμένη ὑπὸ τῆς θείας βουλῆς ὡς καὶ αὕτη ἡ παρθένος ἦν προωρισμένη ἐκ πασῶν τῶν γενεῶν ὑπὸ τῆς θείας βουλῆς, ὅπως γίνῃ καὶ μείνῃ μήτηρ τοῦ Ἐμμανουὴλ.

Ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος ἐρμηνεύων τὴν ὄρασιν ταύτην τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ λέγει· «Τίς ἐστὶν αὕτη ἡ πύλη, εἰμὴ ἡ Μαρία κεκλεισμένη διὰ τοῦτο, διότι παρθένος; Πύλη λοιπὸν ἡ Μαρία, δι' ἧς ὁ Χριστὸς εἰσῆλθεν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ὅτε ἐκ παρθενοῦ τόκου προῆλθε, τὰ τῆς παρθενίας κλειῖθρα μὴ λύσας». (Ambros. De instit. Virgin).

Τὴν Ἁγίαν Παρθένον θεία εὐδοκία κυφοροῦσαν, τίκτουσαν καὶ μετὰ τόκον ὡς πρὸ τόκου διαμένουσαν, προδιετύπωσαν ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ ἐξαίσιμα προσέτι γεγονότα. Ἡ βάτος ἡ φλεγόμενη καὶ μὴ κατακαιομένη, ἡ ἀφλεκτος διαμείνασα μετὰ τὴν τοῦ θείου πυρὸς ἐπιφοίτησιν, τὴν Παρθένον προδιετύπωσεν. Ἡ θάλασσα ἡ μετὰ τὴν πάροδον τοῦ Ἰσραὴλ μείνασα ἄβατος, τὴν ἀειπαρθενίαν τῆς Θεοτόκου προεσήμηνεν. Ἡ πέτρα ἡ ἐκβλύσασα τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν τὴν Παρθένον προεικόνισεν. Ἡ πύρινος στήλη ἡ τὸν Ἰσραὴλ φωταγωγήσασα καὶ ἡ ὀλόφωτος νεφέλη ἐν αἷς ἐγένετο Κύριος ὁ Θεός, τὴν Παρθένον προενέφηναν. Ἡ σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου τὴν Παρθένον προεδήλωσεν. Ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης τὴν Παρθένον ὑπέδειξεν. Ἡ ῥάβδος τοῦ Ἀαρῶν ἡ βλαστήσασα τὴν Παρθένον προεμήνυσεν. Ἡ στάμνος ἡ τὸ οὐράνιον μάννα χωρήσασα τὴν Παρθένον διετύπωσεν. Ἡ κλιμαξ τοῦ Ἰακώβ, δι' ἧς κατέβη ὁ Θεός, τὴν Παρθένον προεσήμηνεν. Ὁ πόκος ὁ ἔνδροσος τὴν Παρθένον προὑπέγραψεν. Αὐτὸς ὁ Ναὸς τῆς Ἱερουσαλήμ τὸν Ναὸν τὸν ἔμψυχον τοῦ Παμβασιλέως ὑπετύπωσεν. Ἡ λαβὶς ἡ μυστικὴ, ἣν εἶδεν ὁ Ἡσαΐας, ἡ λαβοῦσα τὸν ἄνθρακα ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, τὴν Παρθένον ὑπέδειξε, τὴν συλλαβοῦσαν ἐν γαστρὶ τὸν θεῖον ἄνθρακα Χριστόν. Τὸ ὄρος τὸ ἀλατόμητον ἐξ οὗ ἐτιμήθη ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος Χριστὸς τὴν Παρθένον προδιετύπωσεν.

Πῶς ἤδη ἡ Παρθένος ἡ προωρισμένη γενέσθαι μήτηρ Θεοῦ, ἡ ἐκλελεγμένη ἐκ πασῶν τῶν γενεῶν, ἡ προδιατυπωθεῖσα διὰ τοιούτων μυστικῶν συμβολικῶν παραστάσεων, ἡ ἀφιερωμένη τῷ Θεῷ, ἡ δύνατο νὰ ἀποβῆ σύζυγος τοῦ Ἰωσήφ; Οὐδέποτε! Οὐδέποτε! Ἡ Παρθένος ἦν πρὸ τόκου Παρθένος, καὶ ἐν τόκῳ Παρθένος, καὶ μετὰ τόκον πάλιν Παρθένος διέμεινε. Τὰ ἅγια οὐδέποτε γίνονται κοινά· τὰ ἀφιερωθέντα τῷ Θεῷ μόνῳ τῷ Θεῷ ἀνήκουσι· διὸ καὶ ἱερόσυλοι οἱ συλῶντες τὰ ἱερά καὶ ἀσεβεῖς θεωροῦνται καὶ ἄξιοι κατακρίσεως, ὅτι τὰ τῷ Θεῷ ἀφιερωθέντα ἐσύλησαν.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς περὶ τῆς ἀειπαρθενίας τῆς Παναγίας Μητρὸς τοῦ Κυρίου ἱστορεῖ τὰ ἐξῆς· «Τῷ ἕκτῳ μηνὶ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἣ ὄνομα Ναζαρέτ, πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρὶ, ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαβὶδ καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαρίας. Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν εἶπε· Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ· εὐλογημένη σύ ἐν γυναιξίν. Ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο, ποταμὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὖρες γὰρ χάριν

παρά τῷ Θεῷ. Καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἰὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἰὸς ὑψίστου κληθήσεται. Καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ· καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. Εἶπε δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον· Πῶς ἔσται μοι τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται Υἱὸς Θεοῦ... Εἶπε δὲ Μαριάμ· «Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἀπήλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος».

Ἐκ τῆς διηγήσεως ταύτης τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ δηλοῦται α') ὅτι ἡ μεμνηστευμένη τῷ Ἰωσήφ Μαριάμ, οὕσα ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἰωσήφ διετέλει παρθένος. β') ὅτι θαυμάζει περὶ τοῦ τρόπου τῆς πληρώσεως τῶν λόγων τοῦ ἀγγέλου ὡς μὴ γνοῦσα ἄνδρα καὶ ὡς μὴ γνωσομένη τοιοῦτον· διότι ἐάν προῦκειτο νὰ ἔλθῃ εἰς γάμου κοινωνίαν τῷ Ἰωσήφ, ἦν λίαν φυσικόν, μεμνηστευμένη οὕσα, νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ὁ ἄγγελος διαλέγεται αὐτῇ περὶ τοῦ συλληφθησομένου ἐκ τοῦ γάμου· ἀλλ' οὐχ ὑπέθεσε, διότι ἀφιερωμένη ἦν τῷ Θεῷ· γ') ἡ τοῦ Ἀγγέλου ἀναγγελία, ὅτι εὔρε χάριν παρά τῷ Θεῷ, δηλοῖ ὅτι αὕτη ἐξελέγη, ἵνα γίνῃ καὶ διατελῇ μήτηρ τοῦ Θεοῦ· διὸ καὶ ἔστιν εὐλογημένη ἐν γυναιξί. Πῶς εἶναι ἤδη δυνατόν νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι ἡ ἀφιερωμένη τῷ Θεῷ Παρθένος, ἡ εὐρούσα χάριν παρά τῷ Θεῷ, ὅπως γίνῃ Μήτηρ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἡ εὐλογημένη ἐν γυναιξίν, ἡ γενομένη ἔμψυχος ναὸς τοῦ Σωτῆρος, αὕτη ἐγκαταλείπει τὸ θεῖον κλέος καὶ αὐτὸν τὸν θεῖον Υἱὸν ἵνα γίνῃ μήτηρ υἱῶν ἀνθρώπου καὶ μερίζῃ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν φροντίδα τὴν ὀφειλομένην πρὸς τὸ θεῖον τέκνον καὶ πρὸς ἄλλα τέκνα; Οἱ τοιαῦτα ὑποτιθέντες ἀγνοοῦσι τί ἐστὶν ἀγάπη τρωθείσης καρδίας ἐκ τῆς ἀγάπης τοῦ θείου, καὶ μάλιστα κόρης Θεομήτορος.

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος ἱστορῶν τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος λέγει ὅτι ὁ ἄγγελος Κυρίου ἐφανερώθη τῷ Ἰωσήφ καὶ ἐγνώρισεν αὐτῷ τὴν σύλληψιν τῆς παρθένου Μαρίας ἐκ Πνεύματος Ἁγίου· καὶ ὅτι τοῦτο ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· «Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἰὸν καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός». Ἐνταῦθα παρατηροῦμεν ὅτι ὁ ἄγγελος, ἐν ᾧ, καλεῖ τὴν Μαριάμ γυναῖκα τοῦ Ἰωσήφ, ἐν τούτοις βεβαιοῖ αὐτὴν παρθένον.

Ἀλλά, καὶ τοι οὕτω σαφῶς εἰσιν εἰρημένα τὰ περὶ τῆς ἀειπαρθενίας τῆς Θεοτόκου, τινὲς παρεξηγοῦντες τοὺς λόγους τοῦ Εὐαγγελιστοῦ τοὺς ῥηθέντας ἐπὶ τούτῳ ὅπως δείξῃ ὅτι ὁ μονογενὴς υἱὸς τῆς Παρθένου ἐκ τῆς Παρθένου ἐγεννήθη ὡς καὶ συνελήφθη ὑπὸ τῆς Παρθένου, ὑποθέτουσιν ὅτι μετὰ τὸν θεῖον τοκετὸν ἔτεκεν αὕτη καὶ ἄλλα τέκνα, συνάγοντες τὸ συμπέρασμα ἐκ τῆς ἐξῆς περικοπῆς τοῦ Εὐαγγελίου· «Καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἰὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον». Ἀλλ' ἀγνοοῦσι φαίνεται οἱ τὸ τοιοῦτον συμπέρασμα συνάγοντες, ὅτι τὸ «ἕως οὗ» καὶ τὸ «πρωτότοκος» ἐν τῇ Γραφῇ εἰσι δηλωτικὰ ἐννοίας πολὺ διαφόρου τῆς κοινῆς ἐννοίας.

Τὸ «ἕως οὗ», ὁσάκις ἀπαντᾷ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ, δηλοῖ τὸ διηνεκές, καθὼς καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος λέγει· «Τοῦτο ἀκούοντες μὴ ὑποπτεύσωμεν διὰ τοῦ ἕως ὅτι μετὰ αὐτὴν ἔγνω· τὸ γὰρ ἕως ἕθος ἐστὶ τῇ Γραφῇ πολλάκις τιθεῖν εἰς τὸ διηνεκές· οἷον «οὐχ ὑπέστρεψεν ὁ κόραξ εἰς τὴν κιβωτόν, ἕως οὗ ἐξηράνθη ἡ γῆ»· καὶ τοι γε οὐδέ μετὰ ταῦτα ἐπέστρεψε». Καὶ ὁ Ἰσίδωρος· «Τὸ ἕως ὡς τὸ «ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθροὺς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου» καὶ τὸ «ἕως ἂν κατηγῆράσῃτε ἐγὼ εἶμι», καὶ τὸ «οὐκ ἐπέστρεψε ἡ περιστέρα πρὸς τὸν Νῶε ἕως τοῦ ξηρανθῆναι τὸ ὕδωρ», ἅπερ εἰσὶ διηνεκῶς εἰρημένα. Νοητέον δὲ καὶ οὕτως· «οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν πόθεν συνέλαβεν «ἕως οὗ ἔτεκε» καὶ εἶδε τὰ γενόμενα σημεῖα.»

Ἐπίσης καὶ τὸ «πρωτότοκος» ἔχει ἐν τῇ Γραφῇ ἄλλην σημασίαν. Ὁ Ζυγαδηνὸς λέγει «Πρωτότοκον δὲ λέγει νῦν οὐ τὸν πρῶτον ἐν ἀδελφοῖς, ἀλλὰ τὸν καὶ πρῶτον καὶ μόνον· ἔστι γὰρ τι καὶ τοιοῦτον εἶδος ἐν ταῖς σημασίαις τοῦ πρωτοτόκου. Καὶ γὰρ πρῶτον ἔστιν ὅτε τὸν μόνον ἡ Γραφή καλεῖ. Ὡς τὸ «ἐγὼ εἶμι Θεὸς πρῶτος καὶ μετ' ἐμέ οὐκ ἔσται ἕτερος» (Ἠσ. μδ', 6). Ὁ δὲ Μέγας Βασίλειος ἐν τῇ ὁμιλίᾳ εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ λέγει· «Οὐ πάντως ὁ πρωτότοκος πρὸς τοὺς ἐπιγινόμενους ἔχει τὴν σύγκρισιν, ἀλλ' ὁ πρῶτον διαγοίγων μήτραν πρωτότοκος ὀνομάζεται». Καὶ ὁ Θεοφύλακτος ἐν κεφ. ΙΙ τοῦ Λουκᾶ (σελ. 315) λέγει· «Πρωτότοκον υἰὸν ὠνόμασε τῆς Παρθένου τὸν Κύριον, καὶ τοι μὴ δευτέρου τινὸς τεχθέντος, εἰκότως· πρωτότοκος γὰρ λέγεται καὶ ὁ πρῶτος

τεχθείς, κἄν μὴ δεύτερος ἐπετέχθη». Καὶ ὁ αὐτὸς πάλιν ἐν κεφ. Ι πρὸς Κολοσσαεῖς (σελ. 635) λέγει· «Ὁ πρωτότοκος οὐ πάντως πρὸς τοὺς ἐξῆς λέγεται παρὰ τῆ Γραφῆ, ἀλλ' ἀπολύτως οὕτως, ὁ πρῶτος τεχθείς. Οὕτως οὖν καὶ ἡ Θεοτόκος Μαριάμ ἔτεκεν αὐτὸν τὸν κατὰ σάρκα πρωτότοκον οὐκ ἔχοντα πάντως ἀδελφούς ἐφεξῆς αὐτῶ· μονογενῆς γὰρ καὶ ἐκ ταύτης».

Ὁ Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῇ (η' 29) καλεῖ τὸν Χριστὸν «πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς»· καὶ ἐν Κολοσσαεῖς (α' 15) καλεῖ τὸν Χριστὸν πρωτότοκον πάσης κτίσεως, λέγων· «Ὁς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως· ὅτι ἐν αὐτῶ ἐκτίσθη τὰ πάντα»· καὶ ἐν στίχῳ 18 λέγει· «καὶ αὐτὸς ἐστὶ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς Ἐκκλησίας· ὅς ἐστὶν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν». Καὶ ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους (α' 5-6) λέγει· «Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε· καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι αὐτῶ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς Υἱόν· ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἴκουμένην λέγει· Καὶ προσκυνησάτωσιν αὐτῶ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ»· καὶ ἐν κεφ. ιβ' 23 τὴν Ἐκκλησίαν καλεῖ «Ἐκκλησίαν πρωτοτόκων».

Ἐκ τῶν χωρίων τούτων δηλοῦται ὅτι τὸ πρωτότοκος ἐν τῇ Γραφῇ, ὡσάκις λέγεται περὶ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν τοῦ μονογενῆ· ὥστε τὸ πρωτότοκος εἶναι ἴσον τῶ μονογενῆς.

Ὁ Θεοφύλακτος σαφηνίζων τοῦτο λαμπρῶς λέγει· «Ἐκ πατρὸς πρωτότοκος, οὐχ ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ κτίσματα, ἀλλ' ἀπολύτως· μονογενῆς γὰρ καὶ κατὰ τὴν ἄνω γέννησιν» (ἐν τῶ μέρει Ἀπόστολοι σελ. 346). Καὶ ὁ Μέγας Βασίλειος· «Εἰ δὲ πρωτότοκος νεκρῶν εἴρηται διὰ τὸ αἴτιος εἶναι τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως, οὕτω καὶ πρωτότοκος κτίσεως διὰ τὸ αἴτιος εἶναι τοῦ ἐξ οὐκ ὄντων εἰς τὸ εἶναι παραγαγεῖν τὴν κτίσιν» (κατὰ Εὐνομιανῶν). Οἱ αἰρετικοὶ Εὐνομιανοί, οἱ ἀρνούμενοι τὴν ἀειπαρθενίαν τῆς Θεοτόκου, καὶ οἱ σημερινοὶ ὀπαδοὶ αὐτῶν ὡς δευτέραν ἔνστασιν προσάγουσι τὰ ἐν τοῖς εὐαγγελισταῖς ἀπαντῶντα χωρία, ἐν οἷς ἀναφέρονται ἀδελφοὶ τοῦ Ἰησοῦ (Ματθ. ιβ' 46-48, 49, Μαρκ. ς' 3, Ἰω. β' 17, ζ' 3), ἀλλ' ἐκ τούτων δὲν ἔπεται ποσῶς, ὅτι οἱ ἀδελφοὶ οὗτοι εἰσὶ τέκνα τῆς Παναγίας Παρθένου Μαρίας. Ἐν ταῖς ἀγίαις Γραφαῖς καλοῦνται ἀδελφοὶ καὶ οἱ συγγενεῖς. Ἐπὶ παραδείγματι ὁ Ἀβραάμ καὶ ὁ Λώτ ὠνομάσθησαν ἀδελφοὶ (Γεν. ιγ' 8). ἐν ᾧ ὁ Λώτ ἦτο ἀνεψιὸς τοῦ Ἀβραάμ (Γεν. ιβ' 4, 5, ιδ' 14-16). Ὁ Ἰακώβ καὶ ὁ Λάβαν ὠνομάσθησαν ἐπίσης ἀδελφοί, ἐν ᾧ ὁ Ἰακώβ ἦτο ἀνεψιὸς τοῦ Λάβαν ὡς υἱὸς τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Ρεβέκκας, συζύγου τοῦ Ἰσαάκ (Γεν. κη' καὶ κθ' καὶ λς' καὶ λς'). Ἐν ταύτῃ τῇ ἐννοίᾳ ἐπίσης δεόν νὰ ληφθῇ καὶ ἡ ἐπωνυμία ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου, ἧτοι οἱ πλησίον συγγενεῖς καὶ οὐχὶ ἀδελφοὶ ὁμομήτριοι. Διότι οἱ καλούμενοι ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου εἰσὶ τέκνα τοῦ Ἰωσήφ ἐκ τῆς πρώτης αὐτοῦ γυναικός. Ὅτι δὲ ἡ Θεοτόκος μόνον τὸν Ἰησοῦν ἀφράστως ἔτεκε μαρτυροῦσι α') οἱ λόγοι τοῦ Σωτῆρος οἱ ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ πρὸς τὴν Μητέρα ἑαυτοῦ καὶ πρὸς τὸν Ἰωάννην, δι' ὧν συνίστα πρὸς μὲν τὸν Ἰωάννην τὴν Μητέρα ἑαυτοῦ ὡς Μητέρα τοῦ Ἰωάννου, πρὸς δὲ τὴν Μητέρα τὸν Ἰωάννην ὡς Υἱόν αὐτῆς (Ἰω. ιθ' 26). Ἐάν ἡ Μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ εἶχε καὶ ἕτερα τέκνα, ἢ σύστασις αὕτη ἦν ὅλως περιττή· τὰ τέκνα αὐτῆς θὰ ἐφρόντιζον περὶ αὐτῆς. β') Ἡ ἀρχαιοτάτη παράδοσις περὶ τῆς ἀειπαρθενίας τῆς Θεοτόκου, ἧτις ἐπιβεβαιοῖ τοῦτο. γ') Ἡ καταδίκη τῶν Εὐνομιανῶν καὶ ὄλων ἐκείνων τῶν αἰρετικῶν τῶν ἀρνούμενων τὴν ἀειπαρθενίαν τῆς ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ὑπὸ τῶν ἁγίων Οἴκουμενικῶν Συνόδων, ἧτις μαρτυρεῖ ἐπίσης τὸ ἐνιαῖον φρόνημα τῆς μιᾶς ἀγίας καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας περὶ τῆς ἀειπαρθενίας τῆς Θεοτόκου.

Τὸ περὶ τῆς ἀειπαρθενίας τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου δόγμα στηρίζεται ἐπὶ ἀκραδάντου βάσεως, τῆς χριστιανικῆς ἀρχαιότητος καὶ ὁμολογεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων.

Ἰγνάτιος ὁ θεοφόρος, ἀποστολικὸς Πατήρ, μαθητὴς Ἰωάννου τοῦ Ἀποστόλου καὶ θέμεθλος τῆς Ἀντιοχείων Ἐκκλησίας ἐν τῇ πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῇ καλεῖ τὴν Θεοτόκον Μαρίαν Παρθένον. Προστίθησι δὲ τάδε· «Τρία τινὰ ἔλαθον τὸν ἄρχοντα τοῦ αἰῶνος τούτου, τουτέστι τὸν Διάβολον· ἡ παρθενία Μαρίας, ὁ τοκετὸς Αὐτῆς καὶ ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου». «Οὗτος ἐκυφορήθη ἐκ Μαρίας κατ' οἰκονομίαν ἐκ σπέρματος μὲν Δαυΐδ, πνεύματος δὲ Ἁγίου... Καὶ ἔλαθε τὸν ἄρχοντα τοῦ αἰῶνος τούτου ἡ παρθενία Μαρίας, ὁ τοκετὸς Αὐτῆς, ὁμοίως καὶ ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου». Ἄρα ὑπερφυσικῶς ἔτεκεν ἡ Θεοτόκος Μαρία, καὶ Παρθένος, ὡς ἦν, μετὰ τόκον διέμεινε. Ἐντεῦθεν ὁ θεῖος οὗτος πατήρ τὸν τοκετὸν τοῦτον ὀνομάζει Μυστήριον, ἐπισυνάπτων τοῖς εἰρημένους· «Τρία

μυστήρια κραυγῆς, ἅτινα ἐν ἡσυχία ἐπράχθη, ἡμῖν δὲ ἐφανερώθη».

Κατὰ τὰς ἀρχὰς δὲ τοῦ Β΄ αἰῶνος καὶ ὁ Εἰρηναῖος, ἐπίσκοπος Λουγδούνων, ἀντιπολεμῶν πρὸς τοὺς τὴν παρθενίαν τῆς Θεοτόκου πολεμοῦντας Θεοδοτίανα, Ἀκύλαν κτλ. κηρύττει ἀπολύτως τὴν Θεοτόκον Μαρίαν Παρθένον, λέγων· «Καθὼς ἐκείνη (ἡ Εὐα) ἔχουσα μὲν τὸν Ἀδάμ, παρθένος δὲ εἰσέτι ὑπάρχουσα... παρακούσασα, καὶ ἑαυτῇ καὶ παντὶ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει αἰτία ἐγένετο θανάτου, οὕτω καὶ ἡ Μαρία προωρισμένον μὲν ἔχουσα ἄνδρα, παρθένος δὲ οὕσα ὑπακούσασα, καὶ ἑαυτῇ καὶ παντὶ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει αἰτία ἐγένετο σωτηρίας». Καὶ πάλιν· «Ὅ ἔδησεν ἡ Εὐα παρθένος δι' ἀπιστίαν, τοῦτο ἔλυσεν ἡ Παρθένος Μαρία διὰ τὴν πίστιν». Καὶ πάλιν· «Ὡσπερ ἐκείνη (ἡ Εὐα) διὰ λόγου ἀγγέλου ἀπεχωρίσθη, ὥστε ἐκφεύγειν τὸν Θεόν, ὡς παραβάσα τὸ ρῆμα αὐτοῦ, οὕτω καὶ αὕτη (ἡ Μαρία) δι' ἀγγελικοῦ λόγου εὐηγγελίσθη, ὥστε βασταίνει τὸν Θεόν, ὡς ὑπακούσασα τῷ ῥήματι Αὐτοῦ. Ἐκείνη μὲν παρήκουσε τοῦ Θεοῦ, αὕτη δὲ ἐπέισθη ὑπακοῦσαι τῷ Θεῷ, ὥστε τῆς παρθένου Εὐας ἡ Παρθένος Μαρία ἐγένετο συνήγορος». (Adver. Haeres III, c. 21 § 4 καὶ V, c. 19).

Ὁ δὲ Ὠριγένης ὡσαύτως λέγει· «Αὕτη ἡ παρθένος Θεόν ἐγέννησε καὶ μήτηρ ἐγένετο, ἀλλὰ τὴν παρθενίαν οὐκ ἀπέβαλεν». (Ὁμιλ. Α΄. εἰς Μαθθ.).

Καὶ ὁ Ἅγιος Ἐπιφάνιος (ἐν Αἰρέσ. σθ΄) διακηρύττει τὰ ἐξῆς· «Τίς ποτε Μαρίαν εἰπὼν καὶ διερωτηθεὶς οὐχὶ τὴν παρθένον προσέθετο;» Ὁ δὲ Ἰερώνυμος, ἀκμάσας περὶ τὰ μέσα τοῦ Δ΄ αἰῶνος, κατὰ τοῦ αἰρετικοῦ Πελαγίου γράφων, λέγει· «Μόνος ὁ Χριστὸς τὰς πύλας τῆς παρθενικῆς μήτρας ἠνέωξεν, αἱ καὶ ἐξῆς κεκλεισμέναι διέμειναν» (διάλογ. β΄).

Καὶ ὁ ἱερός Αὐγουστίνος, ὡσαύτως περὶ τὰ μέσα τοῦ Δ΄ αἰῶνος, ἐδίδασκε τάδε· «Ἡ Μαρία τὸν τύπον ἐν ἑαυτῇ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας ἐνέδειξεν· ὥσπερ τὸν Υἱόν γεννῶσα παρθένος διέμεινε, οὕτως αὕτη ἐν παντὶ καιρῷ τὰ μέλη ἑαυτῆς γεννᾷ καὶ τῆς παρθενίας οὐ στέρεται». (De symbol. Ad Catech. Libr. IV, 1). Καὶ ἐν τῷ περὶ παρθενίας (κεφ. 4) ὁ αὐτὸς τὰ ἐξῆς· «Ἡ Παρθενία τῆς Μαρίας εἶναι τοσοῦτῳ μᾶλλον πολῦτιμος καὶ κεχαριτωμένη, ὅσω εἶναι ἀφιερωμένη τῷ Θεῷ παρ' αὐτῆς τῆς Παρθένου πρὸ τῆς συλλήψεως αὐτῆς τοῦ Χριστοῦ. Τοῦτο δὲ δεῖκνυται ἐκ τῶν λόγων αὐτῆς πρὸς τὸν Ἄγγελον τὸν εὐαγγελισάμενον αὐτῇ τὴν σύλληψιν· «Πῶς ἔσται μοι τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;» Βεβαίως ἡ παρθένος δὲν θά ὠμίλει οὕτως ἐάν αὕτη δὲν εἶχε ὀριστικῶς ὑποσχεθῆ τῷ Θεῷ νὰ μείνη Παρθένος. Ἀλλ' ὡς τοῦτο ἦτο ἐναντίον τοῖς Ἰουδαϊκοῖς ἡθεσιν αὕτη ἐμνηστεύθη μετὰ ἀνδρὸς δικαίου, ὅστις ὠφείλεν οὐ μόνον νὰ σέβηται αὐτήν, ἀλλ' ἔτι νὰ καθιστᾷ καὶ τοῖς ἄλλοις σεβαστὸν ὅ,τι αὕτη ἀφιέρωσε τῷ Θεῷ».

Ὁ δὲ Τερτυλλιανὸς λέγει· «Εἰς παρθένον ἔτι τὴν Εὐαν εἶχεν εἰσέλθῃ ὁ λόγος ὁ τῆς ζωῆς ποιητικὸς, ὥστε τὸ ἀπολεσθὲν διὰ τοιούτου φύλου (τῆς γυναικός), διὰ τοῦ αὐτοῦ πάλιν φύλου νὰ ἀποκαταστηθῆ». De carne Christi cap. 17).

Ὁ Μέγας δὲ καὶ Οὐρανοφάντωρ Βασίλειος, ὅχι μόνον Παρθένον, ἀλλὰ καὶ ἀειπάρθενον κηρύττει τὴν Θεοτόκον, λέγων ἐν τῷ εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ λόγῳ ὅτι «οὐκ ἐπαύσατο ποτε παρθένος εἶναι ἡ Θεοτόκος», καὶ διατρανῶν ὅτι οὐδὲ εἶναι δυνατὸν τὰ ὠτα τῶν φιλοχρίστων νὰ καταδεχθῶσαι νᾶκούσωσι τὸ ἐναντίον· «Διὰ τὸ μὴ καταδέχεσθαι τῶν φιλοχρίστων τὴν ἀκοήν, ὅτι ποτέ ἐπαύσατο εἶναι παρθένος ἡ Θεοτόκος, ἐκεῖνας ἠγοῦμαι τὰς μαρτυρίας αὐτάρκεις».

Καὶ ὁ χρυσοῦς τὴν γλῶτταν Ἰωάννης ἐν τῷ εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν λόγῳ (πθ΄), πρὸς τὴν Παρθένον ἀποτεινόμενος, λέγει· «Εὖρες νυμφίον φυλάσσοντά σου τὴν παρθενίαν». Καὶ ἀλλαχοῦ «Δέσποιναν ἁγίαν καὶ ἀειπαρθένον» τὴν Θεοτόκον καλεῖ (Ὁμιλ. LXII τομ. VI). Καὶ πάλιν· «Θεοτόκον καὶ ἀειπαρθένον Μαρίαν» (Ὁμιλ. CXI τόμ. V).

Κύριλλος ὁ Ἀλεξανδρείας «ἀπειρόζυγον δάμαλιν» καλεῖ τὴν Παρθένον. Καὶ ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ μέγας, περὶ τῆς Παναγίας Παρθένου λαλῶν, λέγει· «Διὸ καὶ Παρθενομήτωρ, ὡς Θεοτόκος, ἡ ἁγία Παρθένος» (τόμ. II σελ. 34).

Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀρεοπαγίτης Διονύσιος ἐν τῷ περὶ οὐρανίου Ἱεραρχίας (IV σελ. 49) «Θεομήτορα τὴν Παναγίαν Παρθένον» καλεῖ.

Ὁ δὲ Γρηγόριος (ἐν ταῖς συζητήσεσι πρὸς Ἰουδαῖον) «ἀεῖπαιδα καὶ Θεοτόκον» τὴν Μαρίαν ὀνομάζει. Καὶ ὁ Καισάριος ἐν διαλόγῳ (ἐρωτήσῃ XX) λέγει· «ἡ θεανδρική τοῦ λόγου ἐκ τῆς

ἀείπαιδος Μαρίας προέλευσις». Καὶ Τίτος ὁ Βόστρων «πανάμωμον» τὴν ὄντως πανάμωμον ἀποκαλεῖ.

Αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία τέλος εἰς ἀρχαιοτάτας αὐτῆς ᾠδὰς ὑμνεῖ τὴν Παναγίαν Παρθένον Μαρίαν, ὡς θεοτόκον, θεογεννήτριαν, ἀειπαρθένον, θεομήτορα, παρθενομήτορα, ἀπειρόγαμον μητέρα, ἄγαμον νύμφην, μητροπάρθενον, φασφόρον, ναὸν ἔμψυχον, ἀνύμφευτον νύμφην, ἀγνείας θησαύρισμα, χώραν ἀνήροτον, σκηπὴν ἐπουράνιον. Συνελέξαμεν δὲ πλέον τῶν ἑκατὸν τιμητικῶν ἐπιθέτων τῆς Θεοτόκου ἐκφραστικῶν τοῦ περὶ τῆς ἀειπαρθενίας Αὐτῆς φρονήματος τῆς ἁγίας ἡμῶν ἐκκλησίας. Πολλὰ δὲ τούτων εὐρίσκονται καὶ ἐν τοῖς συγγράμμασι ἀρχαίων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων. Ἡ ὑμνωδία ἄλλως τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ἐκφράζει τὸ στερρόν τῆς καθόλου ἐκκλησίας φρόνημα τὸ ἐπικρατήσαν ἐν αὐτῇ ἀπὸ τῶν πρώτων αἰώνων καὶ μέχρις ἡμῶν διασωθέν. Ἐκεῖ δὲ ὅπου λαλεῖ ἡ οἰκουμενικὴ ἐκκλησία σιγησάτω πᾶσα γλῶσσα βροτεία· διότι ὅταν ὀμιλῇ ἡ ἐκκλησία, ὀμιλεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ τὸ ἅγιον· ὁ δὲ τῇ ἐκκλησίᾳ ἀντιλέγων τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιλέγει.

Ἀντιλέγουσι δὲ τῷ ὄντι τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ οἱ τὴν ἀειπαρθενίαν τῆς Θεοτόκου ἀρνούμενοι, ὡς ἀρνούμενοι, αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν, ἣν καὶ διὰ τῶν κατὰ τόπους καὶ καιροὺς θεοφόρων Πατέρων καὶ διὰ αὐτῶν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἡ Ἐκκλησία ἐκύρωσεν ὡς παράδοσιν ἁγίαν καὶ ἀποστολικὴν πάντοτε, πανταχοῦ καὶ ὑπὸ πάντων τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων παραδεδεγμένην.

Αὐτὴ ἡ Α΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἡ ἐν Νικαίᾳ συγκροτηθεῖσα, διακηρύττει φαινώδως τὴν ἀειπαρθενίαν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν αὐτῷ τῷ Συμβόλῳ τῆς Πίστεως, λέγουσα περὶ τῆς σαρκώσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως, ὅτι ἐγένετο «ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου». Ἡ ἐπίσημος δὲ αὕτη ἀνακήρυξις τῆς παρθενίας τῆς Θεοτόκου ὑπὸ Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐκφράζει τὸ πνεῦμα τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ἀπὸ τῶν ἀποστολικῶν χρόνων. Οὐχ ἦττον τὸ δόγμα τοῦτο καὶ οἰκουμενικαὶ καὶ τοπικαὶ καὶ ἐπαρχιακοὶ Σύνοδοι ὡς δόγμα πίστεως ἀπαράβατον ἐπέκυρωσαν. Ἡ ΣΤ΄ μάλιστα οἰκουμενικὴ Σύνοδος μακρόν ποιεῖται λόγον περὶ τῆς παρθενίας καὶ ἀειπαρθενίας τῆς Θεοτόκου (ἐν πράξει ια΄) καὶ κηρύττει τὴν Θεοτόκον παρθένον πρὸ τόκου καὶ ἐν τόκῳ καὶ μετὰ τόκον. Ὁμοίως καὶ ἐν τῷ Α΄ κανόνι ἡ Σύνοδος αὕτη ἀνομολογεῖ τὴν Θεοτόκον ἀειπάρθενον, κηρύττουσα ἕνα Χριστόν, τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ σαρκωθέντα καὶ τὴν αὐτὸν τεκοῦσαν ἀσπόρως ἀειπάρθενον, κυρίως καὶ κατ' ἀλήθειαν Θεοτόκον. Ἡ δὲ ἐν Τρούλλῳ Σύνοδος καλεῖ τὴν παρθένον «ἄχραντον παρθενομήτορα» (ἐν Κανόνι LXXIX).

Πᾶσαι αὗται αἱ μαρτυρίαι τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τῶν διατηρησασῶν ἀναλοῖωτον τὴν ἱεράν ἀποστολικὴν παράδοσιν, εἰσὶν ἱκαναὶ ὅπως πείσωσι καὶ πληροφορήσωσι πάντας τοὺς πιστεύοντας ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ εἰς τὰς ἀληθείας τῆς Ἐκκλησίας. Οὐχ ἦττον τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ κῦρος τῆς ἀληθείας τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων δέχεται οὐ μόνον ἡ Δυτικὴ ἐκκλησία ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ Ἀγγλικανικὴ. Ἐπὶ τοῦ κύρους δὲ τούτου στηριζόμενοι καὶ μεγάλοι ἄνδρες τῆς Ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας ἀποδέχονται τὴν ἀειπαρθενίαν τῆς Θεοτόκου. Οὕτως ὁ Νέλσον λέγει· «Τὸ ἰδίως ἔξοχον καὶ ἀσύγκριτον προνόμιον ἐκείνης τῆς μητρός, ἡ ὀφειλομένη ἐξαιρετικὴ τιμὴ καὶ προσκύνησις εἰς ἐκεῖνον τὸν υἱόν, ἣτις παρ' αὐτῆς πάντοτε προσηνέχθη αὐτῷ, τὸ σέβας πρὸς ἐκεῖνο τὸ ἅγιον Πνεῦμα τὸ ἐπισκίασαν αὐτήν, ἡ νῆκὴ ἀγαθότης καὶ εὐσέβεια τοῦ Ἰωσήφ, ᾧ τινι ἐδόθη ὡς νύμφη, ἐπληροφόρησαν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας, ὥστε νὰ πιστεύσῃ ὅτι αὕτη (ἡ Θεοτόκος) εἰσέτι ἐξακολουθεῖ οὔσα εἰς τὴν ἰδίαν Παρθενίαν. Καὶ λοιπὸν ἡμεῖς ἔχομεν χρέος νὰ ὁμολογῶμεν Αὐτὴν Παρθένον Μαρίαν» (Nelsons Fest. London 1732 pag. 172).

Καὶ ὁ John Pearson λέγει· «Ὅταν λέγηται· «ἐγὼ πιστεύω εἰς τὸν Ἰησοῦ Χριστὸν τὸν γεννηθέντα ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας», διὰ τούτου πρέπει νὰ ἐννοῶμεν τόσον· «ἐγὼ συνομολογῶ τοῦτο, ὡς ἀληθεστάτην καὶ ἀλανθαστοτάτην ἀλήθειαν, ἥγουν ὅτι ὑπῆρξε γυνὴ τις ὀνόματι Μαρία, νύμφη τοῦ Ἰωσήφ τοῦ ἐκ Ναζαρέτ, ἣτις πρὸ καὶ μετὰ τὰ νυμφεῖα ὑπῆρξε καθαρὰ καὶ ἄμωμος Παρθένος, καὶ ἐνῶ ἦτο καὶ ἠκολούθει νὰ εἶναι εἰς τοιαύτην παρθενίαν, συνέλαβε, διὰ τῆς ἀμέσου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐνεργείας, ἐν τῇ μήτρᾳ αὐτῆς τὸν μονογενῆ Υἱὸν τοῦ Θεοῦ· καὶ μετὰ τὸν φυσικὸν τῶν ἄλλων γυναικῶν καιρὸν, ἐγέννησεν αὐτόν, ὡς πρωτότοκον αὐτῆς Υἱόν, ἀκολουθοῦσα εἰσέτι νὰ εἶναι ὅποια καθαρωτάτη καὶ μόνη ἄμωμος παρθένος». (Παράβλ. Καὶ Ἐπιστολμ. Διατριβὴ ἦτοι ἀνασκευὴ τῆς ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀλβέρτου ἀπαντήσεως ὑπὲρ τῆς ἀειπαρθενίας τῆς Θεοτόκου Μαρίας

ὑπὸ Ἀρσένη Παύδη. Κέρκυρα 1850).

Οὕτω λοιπόν καὶ διὰ τῶν Ἁγίων Συνόδων καὶ διὰ τῶν Θεοφόρων Πατέρων καὶ διὰ τῆς ἐν γένει ἀποστολικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως, καθὼς καὶ διὰ τῆς μαρτυρίας αὐθεντικοῦ κύρους ἀνδρῶν ἀλλοδόξων, ἐπικυροῦται καὶ ἐπιστηρίζεται τὸ ἔδραϊον καὶ ἀκλόνητον τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας δόγμα περὶ τῆς ἀειπαρθενίας τῆς Παναχράντου καὶ Παναμώμου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Μητρὸς.

Εἰς ἐπισφράγισιν τῶν ὄσων περὶ τῆς ἀειπαρθενίας τῆς παναγίας Μητρὸς τοῦ Κυρίου εἴπομεν, παραθέτομεν ἐνταῦθα καὶ τὰ θαυμάσια ταῦτα ῥήματα τοῦ Μεγάλου Φωτίου, ἅτινα ἔγραψε «Γρηγορίῳ τῷ παρακανδιδάτῳ, αἰτησαμένῳ λύσιν ἀπορίας».

«Ὁ ἀσπασμὸς ἄνωθεν· ἡ σύλληψις ἄσπορος, κήσις ἄφραστος, ὠδῖνες ἀλόχευτοι· σφραγίς τῆς παρθενίας, ἡ τῶν ὠδίνων διάλυσις, (ὁ γὰρ τόκος ἄφθορος καὶ ἡ τεκοῦσα παρθένος καὶ μετὰ γέννησιν). Ὁ Θεὸς ἐν σαρκὶ τὸ τικτόμενον· χορὸς ἀγγέλων ἄσμα τὸ θαῦμα ποιούμενοι· ἔνθα τοσοῦτων καὶ τηλικούτων συνδρομῆν, πῶς ἂν τις διαμφισβητήσῃ, κἂν πάντα ἀσεβεῖν ἔθετο μελέτην, ὅτι μὴ οὐχὶ παρθένος ἡ παρθένος καὶ μέχρι τέλους διέμεινε; Εἰ δὲ τὸ «οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον», ὑπόθεσιν βλασφημίας ἑαυτοῖς τινες ἀνευρίσκουσιν, ἴστωσαν, ὡς ἡ τῶν ἀχράντων λογίων ἀλήθεια τὸ μὲν παράδοξον καὶ ὑπερφυές καὶ ὑπὲρ κατάληψιν ἡβουλήθη παραστήσαι, ὅπερ ἐστὶ τόκος ἄνευ ἀνδρὸς ἐπιγνώσεως· τὸ δὲ μετὰ ταῦτα νοεῖν κατέλιπεν ὡς ἀκόλουθον. Τό γὰρ τὴν ἐν τόκῳ παρθενεύουσαν καὶ τὸ λοιπὸν διὰ βίου παρθενεύειν, οὔτε καινὸν ὄλωσ ἢ παράδοξον, ἀλλὰ καὶ τοῖς προηγιασμένοις ἐξ ἀναγκαίου μᾶλλον ἐπόμενον. Ἄλλως τε δὲ καὶ τῶν Ἰουδαίων τέως ἐπιστομίζειν ἔγνω τὸ βλάσφημον, οἱ ἐκ πορνείας τὸν ἄσπορον τόκον διέσυρον· διὸ καὶ πρὸς τὴν ἐκείνων ἴσταται κακόνοιαν, δι' ὧν τρανοῖ καὶ ἀνακηρύττει τῆς τεκούσης τὸ ἀνέπαφον. Κἀκεῖνο δὲ συνιέτωσαν, ὅτι μὴδ' αὐτὰς τὰς λέξεις, ἐξ ὧν οἱ θεῖοι χρησμοί, συνιέναι ἡβουλήθησαν· εἰ γὰρ ἂν τὸ «Ἔως» κατέμαθον ἐνίοτε μὲν πρὸς ἀντιδιαστολήν τοῦ ἐφεξῆς χρόνου παραλαμβανόμενον, ἐνίοτε δὲ ἐπὶ δηλώσει μεγάλων μὲν ἔργων καὶ θεοπρεπῶν· καθάπερ καὶ νῦν, οὐ τὴν πρὸς ἀντιδιαστολήν ἑτέρου χρόνου τινός, ἀλλὰ καὶ τοῦναντίον εἰς ὑποδήλωσιν ἀπεράντου διαστήματος. Καὶ ἀνά χεῖρα τὰ παραδείγματα· «Ἀνατελεῖ γὰρ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δικαιοσύνη καὶ πληθὸς εἰρήνης, ἕως οὗ ἀνταναιρεθῆ ἡ σελήνη» καὶ, «Κάθου ἐκ δεξιῶν μου (ἀνάγραπτος ἐστὶν ὁ Πατὴρ λέγων τῷ Υἱῷ) ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου» καὶ, «Ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι (πάλιν ὁ Σωτὴρ τοῖς μαθηταῖς φησιν) ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος». Καὶ δῆλον ὡς ἐνταῦθα τὸ ἕως οὗ χρονικὸν τι μεθόριον καὶ πέρασ παρεισάγει, μέγεθος δὲ θεῖων πραγμάτων ἡ λέξις συμπαραδηλοῦσα εἰς ἀπεριόριστον παράτασιν τὸν νοῦν τῶν ἐντυγχανόντων ἀναπέμπει. Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ τρίτον ἐστὶν ἰδεῖν αὐτοῦ σημαίνον, δι' οὗ μέγα μὲν καὶ ὑπέρογκον οὐδέν ὑποδηλοῦται, ἀπλῶς δὲ τὸ ἐναντίον τοῦ προτέρου ἕως διασημαίνεται· ὡς τό, «Οὐκ ἀνέστρεψε πρὸς τὸν Νῶε ἡ περιστερά, ἕως τοῦ καταξηρανθῆναι τὴν γῆν» καὶ, «Ἔως ἂν καταγηράσῃτε, (ἀλλαχοῦ φησιν) ἐγὼ εἰμι ὁ Θεός»· καὶ ἄλλα μυρία, δι' ὧν εὐδελον καὶ τοῖς λίαν ἐθελοκωφοῦσι καθίσταται, ὡς ἀντὶ τοῦ διηνεκῶς καὶ εἰς τὸν αἰῶνα ἡ λέξις παραλαμβάνεται. Ὅταν οὖν δείξωσιν οἱ πάντα θρασεῖς, μετὰ τὴν τῆς σελήνης ἀναίρεσιν, τὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν δικαιοσύνην εἰς τὸ μὴ ὄν καταδύουσαν, καὶ τὸ πληθὸς αὐτοῦ τῆς εἰρήνης μειούμενον, καὶ εἰς ἐχθρὰν διαχεόμενον· καὶ μετὰ γε τὸ ὑποτεθεικέναι τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, τῆς δεξιῶν καθέδρας τοῦ Πατρὸς παρακινούμενον· (τόδε τὸ βλάσφημον εἰς τὰς τῶν ἀναισχυντούντων κεφαλὰς·) εἶτα δὲ καὶ μετὰ τὴν συντέλειαν τοῦ αἰῶνος, ὅτε μᾶλλον τοῖς μαθηταῖς ἢ οἰκείωσις, αὐτῶν ἀφιστάμενον· καὶ ἐπειδὴν καταγηράσωσιν οἱ τότε ἄνθρωποι, μηκέτι ὄντα τὸν Θεόν· εἰ βούλει δέ, καὶ τὴν περιστερὰν μετὰ τὸ ξηρανθῆναι τὴν γῆν πρὸς τὸν Νῶε ἀναστρέψασαν, τότε διαπορεύωσαν, καὶ εἰ μετὰ τὸν ἄρρητον καὶ παρθένιον τόκον, ἀνδρὸς ὁμιλίαν ἢ παρθένος ἐμελέτησεν. Εἰδὲ μὴ κατ' ἐντολήν ἔγραφον, πλείους ἂν, Θεοῦ διδόντος, τὰς ἀποδείξεις σοι παρεθέμεθα· ἀλλ' ἱκανὰ καὶ ταῦτα οἷς μὴ μετὰ τῆς ἀγνοίας καὶ ἡ διάνοια προσαπώλετο.»